

Norsk Lektorlag takker for muligheten til å gi innspill til ekspertgruppen. Ved Stortingets høring av Stm. 21 (2016-2017) delte Norsk Lektorlag regjeringens bekymring for den store variasjonen i kvalitet i norsk skole. Vi var positive til tett oppfølging av kommunene som har for dårlige skoler og støttet også den skisserte innretningen av et indikatorsett for nedre kvalitet. Vi påpekte imidlertid i samme høring behovet for at ordningen med veilederkorps, som skal foreta denne oppfølgingen, må forbedres. Evalueringen¹ viser at veilederne trenger bedre skolering og at skoler og skoleeiere i større grad må forpliktes og involveres for at oppfølgingen skal ha effekt.

Lærerkompetanse inn i skolebidragsindikatorene

Norsk Lektorlag opplever at det er stor generell enighet om at lærerens kompetanse har stor betydning for elevenes læring. Vi har derfor foreslått at skolebidragsindikatorer og andre målinger av skolekvalitet også bør måle effekten av undervisningspersonalets kompetanse.

I 2008 påviste Senter for økonomisk forskning i Trondheim (SØF) en positiv sammenheng mellom høy andel av universitetsutdannede lærere og gode læringsresultater for elevene i ungdomsskolen². Det ble pekt på at en stor andel med universitetsutdannede lærere bidrar til bedre elevresultater, men det spiller liten rolle hvilken fagspesialisering de har fra universitetet. Også analyser av nasjonale prøver dokumenterer at elevresultatene blir 5,6 poeng bedre hvis læreren er lektor, enn hvis læreren er adjunkt³. Lektoreffekten er nesten like stor som betydningen av at elevens mor har høyere utdanning i forhold til om hun kun har grunnskoleutdanning.

Det er også dokumentert indirekte sammenheng mellom lærerens kompetanse og elevenes læringsresultater. (TIMSS 2015) Lektorer og lærere med solid kompetanse er med på å utjevne hvordan ulik hjemmebakgrunn påvirker hva elevene klarer å lære. Kompetente lærere er altså viktig for at alle elever skal få samme muligheter i skolen. Faglig trygge lærere er bra for skolemiljøet og viktig for at alle skal få god, tilpasset opplæring.

Vi vet samtidig:

- at en rekke fag i barneskolen undervises med en høy andel av lærerne uten studiepoeng i faget⁴
- at norsk ungdomsskole har 34 % lektorandel noe som er 10 % under OECD-snittet, og langt under Sverige (65 %) og Finland (91 %) ⁵ og
- at lektorandelen i videregående på 40 år har falt fra over 7 av 10⁶ til vel 1 av 3 og at⁷
- at lektortetthet i videregående skole varierer fra 27% i Finnmark til 58% i Oslo

Det siste fremkommer i en rapport utarbeidet av Menon for Akademikerne (53/2019). Også når en tar høyde for sammensetningen av studieretninger er det betydelige forskjeller mellom fylkene. Vestfold, Møre og Romsdal og Telemark har svakest dekning av lektorer, med over 30 prosent færre lektorer enn Akershus som ligger på topp. Kontrollert for elevmassens valg av studieretning ligger Finnmark og Nordland ligger midt på treet, mens Troms kommer nest høyest ut. Oslo, som har den høyeste lektordekningen uten å kontrollere for elevmasse, befinner seg også i midtsjiktet, med en 17 prosent lavere lektordekning enn Akershus.

- **Norsk Lektorlag anbefaler sterkt at ekspertgruppen undersøker effekten av undervisningspersonalets kompetanse og sammenholder dette med øvrige skolebidragsindikatorer før gruppen avgir anbefalinger med forslag til tiltak**

¹ Forskningsbasert evaluering av ordningen med Veilederkorps. UiO (ILS) og Rambøll.2013.

² sof.ntnu.no/SOFRapport01_08.pdf

³ udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2010/5/nasjonale_prover_2008.pdf

⁴ SSB, 2019 ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/laererkompetanse-i-grunnskolen--390746

⁵ Talis 2018, I.4.3 - OECD. Lærere med utdanning på ISCED-nivå 7, som tilsvarende masterutdanning. dx.doi.org/10.1787/888933932513

⁶ Mjøen, Salvanes, Thorsen (2012, Magma) magma.no/har-kvaliteten-pa-larere-falt-over-tid?tid=213203

⁷ Lektorkompetanse og lønn i videregående skole (Menon 53/2019) <https://bit.ly/MenonLektorrapport>